

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р Екатерина Илиева Матеева,
Професор по Гражданско и семейно право,
По конкурс за заемане на академичната длъжност
доцент по професионално направление
3.6. Право (Гражданско и семейно право)
Обявен от НОВ БЪЛГАРСКИ УНИВЕРСИТЕТ
(ДВ, бр. 95/ 28.11.2017 г.)
С единствен кандидат гл. ас. д-р Цветалина Аврамова Петкова

Уважаеми членове на научното жури,

Назначена съм за член на научното жури по настоящия конкурс въз основа на решение на Академичния съвет на НБУ от 23.01.2018 г. и заповед на Ректора на НБУ от 24.01.2018 г.

На първото заседание на научното жури ми е възложено да представя становище.

I. Академично развитие и преподавателска дейност на кандидата

Цветалина Аврамова Петкова е завършила висше образование по специалността Право с ОКС „магистър по право” в НБУ през 1998 г.

От март 2003 г. въз основа на проведен конкурсен изпит е избрана за асистент по Гражданско и семейно право в Департамент „Право” на НБУ.

Доктор по право е от 5. декември 2011 г., след проведена публична защита на дисертационен труд на тема *„Право на по-голям дял от съпругеската имуществена общност поради принос”*.

През септември 2012 е избрана за главен асистент в Департамент „Право” на НБУ.

В периода октомври 2004 – октомври 2014 г. е била директор на програма „Право”, НБУ, а непосредствено след това, от октомври 2014 до август 2015, е програмен консултант на програма „Право”. Член е на Съвета на Департамент “Право” на НБУ.

Кандидатката има богат преподавателски опит. Възлагано ѝ е воденето на занятия по дисциплините:

LAWN403 Упражнения по вещно право – от уч. 2003 г.

LAWN501 Упражнения по семейно право – от уч. 2003 г.

LAWN503 Упражнения по наследствено право – от уч. 2003 г.;

LAWN 500 Семейно право – от уч. 2017/2018 г.

LAWN522 Правна закрила на детето – от уч. 2017/2018 г.

Кандидатката има отлична чуждоезикова подготовка. Владее немски, английски, испански и руски език. В периода 2009-2012 е работила и като преводач на свободна практика към Съда на ЕС.

За повишаване на квалификацията си кандидатката е провела специализации през 2005 г.: „Обучение на преподаватели в правна клиника” в American Bar Association Central European and Eurasia Legal Initiative (ABA-CEELI) – сертификат № 12 от 26 ноември 2005 г., както и през 2017 г. в University of Geneva - Сертификат за успешно положен изпит по курса "Children's Human Rights - An interdisciplinary Introduction", с преподаватели Philip D. Jaffe, Professor, Jean Zermatten, Dr. h. c., Roberta Ruggiero.

Кандидатката има и немалък практически опит. Работила е като стажант-адвокат, юрисконкулт, юридически консултант към Министерството на културата и адвокат - член на САК.

II. Научно-изследователска дейност на кандидата

Цветалина Аврамова Петкова е автор на две отпечатани монографии, първата от които под заглавие „*Придобиване по давност на недвижими имоти*”, Изд. на НБУ (С., 2015), ISBN 978-954-535-891-3 е представена като хабилитационен труд в настоящия конкурс, а втората под заглавие „*Право на по-голям дял от съпружеската имуществена общност поради принос*”. Сиела, (2013), ISBN 9789542814047) представлява в отпечатан вид дисертационният ѝ труд за придобиване на ОНС «доктор». Кандидатката е автор и на двуцифрено число публикувани научни студии и статии в правната периодика и в сборници с доклади от научни конференции, от които публикации около 15 на брой са посветени на проблемите на придобивната давност и на други частноправни въпроси, несвързани с темата на дисертационния ѝ труд, сред тях: Петкова, Цв., Тонев, Ал. *Някои противоречия в практиката на съдилищата относно приемането на наследство от ненавършили пълнолетие лица*. Собственост и право, 2013, № 3; Петкова, Цв. *Някои въпроси относно придобиването по давност на правото на собственост*. Сборник от научна конференция с международно участие: Знанието – традиции, иновации, перспективи. Том 2. Бургас, 2013 г.; Петкова, Цв. *Придобиване по давност на недвижим имот от съсобственик в светлината на Тълкувателно решение № 1 от 2012 г. на ВКС*. Собственост и право, 2013, № 10; Петкова, Цв. *Usucapio според испанското и френското право*. Научни трудове на Русенски университет "Ангел Кънчев". Том 52, серия 7, стр. 153 - 156. Русе, 2013; достъпен и на <http://conf.uni-ruse.bg/bg/docs/cp13/7/7-26.pdf>; Петкова, Цв. *Придобиване по давност на недвижими имот в чуждестранното законодателство*. Годишник на НБУ, 2014 г.; Петкова, Цв. *Правна уредба на придобивната давност в*

руското, австрийското, швейцарското и италианското право. Бобчеви четения: Правната наука в чест на юриста професор Стефан Бобчев. Юбилейна научна конференция, организирана по повод 160 г. от рождението на проф. Стефан Бобчев. ИЗДАТЕЛСКИ КОМПЛЕКС УНСС. С., 2014 г. Петкова, Цв. *ПРИДОБИВАНЕ ПО ДАВНОСТ НА ПОЗЕМЛЕН ИМОТ ПО ЗАКОНА ЗА ЗЕМИТЕ ОТ 1858 г.* - доклад на Юбилейната научна конференция „Проблеми на законодателството и правоприлагането, свързани с развитието на бизнеса в Република България и Европа” по повод 100-годишнината от рождението на проф. Веселин Христофоров, гр. София, голяма конферентна зала на УНСС, 21 ноември 2014 г., организатор: Юридически факултет на УНСС, под печат; Петкова, Цв. «*Придобиване по давност според римското право*» - доклад на Международната научна конференция, гр. Русе, Русенски университет „Ангел Кънчев”, 24-25 октомври 2014 г., организатори: Русенски университет „Ангел Кънчев” и Съюз на учените – Русе. Публикуван в НАУЧНИ ТРУДОВЕ НА РУСЕНСКИЯ УНИВЕРСИТЕТ - 2014, том 53, серия 7, достъпен онлайн на адрес: <http://conf.uni-ruse.bg/bg/docs/cp14/7/7-27.pdf>; Петкова, Цв. *Придобиване по давност на земеделски земи.* Собственост и право, 2015, № 6; Петкова, Цв. *Придобиване по давност на недвижим имот от държавата и общините.* Годишник на НБУ, 2015 г.; Петкова, Цв. *Придобиване по давност на недвижими имоти на територията на българските земи по време на Османското владичество.* Law Journal of NBU (под печат); Участие с доклад в Научна конференция в памет на проф. д-р Траян Лялев: АКТУАЛНИ ПРОБЛЕМИ НА ЧАСТНОТО ПРАВО", организирана от катедра „Гражданскоправни науки“ на Правно-историческия факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“-Благоевград, 29.05.2015 г. от 10.00 часа, VI-ти Учебен корпус на Югозападен университет „Неофит Рилски. Тема на доклада: "Отказ от придобивна давност върху недвижими имоти, в Сборника от конференцията; Петкова, Цв. *Придобиване по давност на недвижими имоти от сънаследник.* Собственост и право, 2015, № 8; Петкова, Цв. *Right of a greater share of the joint matrimonial property due to a contribution according to the Bulgarian Family Code and other national legislations.* Годишник на НБУ, 2017 г.; Петкова, Цв. *Актуално ли е ППВС № 8 от 1980 г. в случаите на придобиване по давност от съпрузи в режим на имуществена общност?* Сп. Собственост и право, бр. 09, 2017 г.; Петкова, Цв. *REGARDING THE HIDDEN POSSESSION AND THE PRINCIPLE CONTRA NON VALENTEM AGERE NON CURRIT PRAESCRIPTIO IN THE CASE OF ACQUISITIVE PRESCRIPTION OF IMMOVABLE PROPERTY ACCORDING TO THE BULGARIAN LEGISLATION.* Сборник доклади от годишната университетска научна конференция на Националния военен университет "Васил Левски", Велико Търново, Издателски комплект на НБУ "Васил Левски", 2017 г.; Петкова, Цв. *Acquisitive prescription by spouses - from antiquity to the modern regulations in the Family Code.* IUS ROMANUM, ISSUE 1/2017.

Според данни от конкурсната документация, повече от 15 от съчиненията на кандидатката са цитирани (някои от тях – многократно, без автоцитирания) в научни публикации у нас и са

включени в различни библиографски справки, сборници с юридическа литература, както и учебни помагала.

III. Научни приноси в монографията „Придобиване по давност на недвижими имоти”, Изд. на НБУ (С., 2015), представена от гл. ас. д-р Цветалина Аврамова Петкова за участие в настоящия конкурс

Монографията на кандидатката гл. ас. д-р Цветалина Аврамова Петкова „*Придобиване по давност на недвижими имоти*”, Изд. на НБУ (С., 2015), представена като хабилитационен труд по настоящия конкурс за доцент, се приема за рецензиране, тъй като не е свързана с темата на дисертационния труд на авторката за придобиване на ОНС „доктор” и не възпроизвежда части от него. Изследването е посветено на класическа вещноправна проблематика, която, независимо от наличието на предходни монографични изследвания върху придобивната давност в нашата докрина, остава винаги актуална, поради огромната си практическа и теоретична значимост, както и поради развитието на доктрината и съдебната практика по прилагането на този институт, вкл. постановяването на задължителна съдебна практика през последните няколко години.

Трудът в общ обем от 335 страници с над 800 бележки под линия дава сериозен и задълбочен поглед върху един от най-разпространените първични способи за придобиване на вещни права върху недвижими имоти. В логическа последователност в рамките на 5 глави, структурирани в параграфи и точки с предметни заглавия, се изяснява понятието за придобиване по давност на недвижими имоти, фактическия състав на този придобивен способ, приложното му поле в субектно отношение и с оглед на различните видове недвижими имоти, правното значение на позоваването на изтеклата придобивна давност, както и правните последици от изтичането ѝ. Достоинство на изследването, което подсилва практическата му полезност, е умелото преплитане на теоретичния анализ с богато позоваване на актуална съдебна практика. Изследването е опряно на значителен по обем научен апарат, включващ най-нови наши и чуждестранни изследвания по засегнатата в книгата правна проблематика. Умело е приложен богат инструментариум от общи и специални методи на научно изследване. Стилът на автора се отличава с терминологична прецизност, понятийна яснота и премемереност. Застъпените в изследването научни тези са подробно аргументирани, като теоретичната полемика с други автори се води в коректен и конструктивен дух.

Явен е стремежът на кандидатката да **осмисля критично утвърдени в теорията и практиката възгледи** и да предлага нови решения, които на свой ред са от естество да породят интересни дискусии в теорията и развитие на съдебната практика. Такъв характер имат, напр., критичните разсъждения на авторката по повод ТР № 4/2012 г. на ОСГК на ВКС относно правното значение на позоваването на изтеклата придобивна давност и направеното от нея предложение на стр. 321 от труда за възприемане у нас на немския модел за автоматично придобиване на недвижимия имот от добросъвестния владеец със

самото изтичане на давностния срок, без да е необходимо позоваването по чл. 120 ЗЗД, стига владението е придобито от него въз основа на акт, годен да направи владелеца собственик и същият този акт е бил *вписан* в имотния регистър в предвидените от закона случаи; ако ли пък актът не е бил вписан, то правото на собственост да се придобива по давност от момента на вписването. Въпреки че това предложение за възприемане на немското разрешение у нас трудно би могло да се подкрепи в този му вид, доколкото поначало вписването в нашите книги за вписвания по ПВ няма конститутивно действие (извън установени в закона ограничен брой хипотези) и още нещо важно - *не се ползва с обществено доверие*, за разлика от вписването в германските поземлени книги (Grundbuch), не може да се отрече иновативния подход на авторката и стремежът ѝ да допринесе за осъвременяване и развитие на уредбата и доктрината по изследваната тема.

С **приносен характер** са допълнителните аргументи на авторката срещу възгледа, че владението е наследимо; също и анализът на съдебната практика относно отграничаването между преминаване по наследство на правомощието владение като един от елементите на правото на собственост и на владението като факт (*possessio*). Вниманието заслужават и редица от съображенията на авторката за нуждата от принципно преосмисляне в правно-техническо отношение на уредбата на института на придобивната давност, за изоставяне на механизма на съответното препращане към правилата относно погасителната давност (вж. чл. 84 ЗС) и за създаване на самостоятелна законова уредба, която да отразява собствената правна същност на придобивната давност, за разлика от погасителната. Разумно звучат, също така, аргументите на авторката в подкрепа на предложението ѝ *de lege ferenda*, че придобивна давност не следва да тече не само между детето и родителя, комуто е възложено упражняването на родителските права, но и между детето и другия родител. За **приносния характер на труда** допринася и обхващането на правоотношенията с международен елемент по повод придобиване по давност на недвижими имоти.

Интересен за науката и практиката дебат може да предизвика заключението на авторката за нуждата от изоставяне на т. 2 от ППВС № 8/80 г. То гласи, че СИО възниква винаги, щом придобивната давност е изтекла през време на брака и че за възникването на СИО е без значение основанието, на което съпругът е започнал да владее имота - по силата на предварителен договор за покупка или като сънаследствен. Според авторката възможността за оборване на законната презумпция за съвместен принос по действащата уредба налага именно това изоставяне на тълкувателния извод по т. 2 от ППВС № 8/80 г. В същото време обаче в точка 13 от изводите към труда се поддържа без друго, че ако срокът на придобивната давност изтича през време на брака и единият от съпрузите се позове на изтеклата давност (чл. 120 ЗЗД), по отношение на имота ще възникне СИО. Но, наличието на този и някои други дискуссионни елементи в изследването не само не намалява, а напротив подсилва значението му за българската юридическа мисъл, тъй като

дава повод за търсене на нови аргументи „за” и „против” изразеното становище и с това допринася за обогатяване на теорията и практиката.

Заключение

Въз основа на общата много висока оценка за представената от кандидатката монография за участие в настоящия конкурс, както и с оглед на цялостната ѝ преподавателска и научно-изследователска дейност, може да се направи обоснован извод, че гл. ас. д-р Цветалина Аврамова Петкова притежава задълбочена теоретична подготовка и необходимия преподавателски опит, с които отговаря на изискванията по чл. 24, ал. 1 от ЗРАСРБ да бъде предложена и избрана на академичната длъжност доцент по професионално направление 3.6. Право (Гражданско и семейно право) в НОВ БЪЛГАРСКИ УНИВЕРСИТЕТ, Департамент „Право”, поради което предлагам на членовете на почитаемото научно жури да гласуват положително.

София, 26. февруари 2018 г.

Проф. д-р Екатерина Матеева